

FOTO: DINGENA MOL/HH

Praktijkondersteuning huisartsen in gevaar

Er dreigt een tekort aan praktijkondersteuners voor huisartsen. Het aanbod is relatief klein en de vraag gaat waarschijnlijk nog verder toenemen. Belangenorganisaties spreken hun zorg uit.

Het tekort aan Praktijkondersteuners Huisartsen (POH) loopt op, constateert Freek van der Meulen, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Praktijkondersteuners (NVvPO). Volgens Van der Meulen is er door verschillende ontwikkelingen in de zorg een grotere vraag naar praktijkondersteuners ontstaan. “De vergrijzing van de bevolking, verschuiving van zorg van de tweede naar de eerste lijn, de wens om meer zorg in de buurt en tot grotere patiënten-

participatie hebben effect op de huisartsenzorg. Hierdoor is het aantal taken en werkzaamheden van praktijkondersteuners toegenomen. En zorgverzekeraars vergoeden een ruimere inzet van praktijkondersteuners.”

Bovendien is het competentieprofiel van de praktijkondersteuner aan het veranderen, zegt de NVvPO-voorzitter. “De opleiding POH wordt geactualiseerd, zodat deze opleidt tot een generalistische hbo-zorgprofessional in de huisartsvoorziening. We zijn tot de conclusie

gekomen dat de basale competenties van de generalistische hbo-zorgprofessional in de huisartsvoorziening die van een verpleegkundige zou moeten zijn. Er is vervolgens gekozen om binnen de hbo-ve te komen tot een uitstroomrichting voor de praktijkverpleegkundige. Maar deze nieuwe opleiding gaat helaas niet eerder van start dan in 2016.”

Onmisbare schakel

Huisartsenvereniging LHV signaleert ook dat huisartsen moeite hebben om praktijkondersteuners te vinden. “De LHV biedt hierin geen actieve ondersteuning,” zegt woordvoerder Kristof Franse, “maar huisartsen hebben sinds kort wel toegang tot een vacaturebank, via de online ledenportal (HAWeb). Daar kunnen POH'ers zich aanmelden als

werkzoekende en kunnen huisartsen praktijkondersteuning vinden.”

Praktijkmanager Adri Verbaan van huisartsenpraktijk De Blauwe Tulp in Den Haag ervaart ook krapte op de arbeidsmarkt. “Alhoewel het ons altijd lukt om geschikte kandidaten te vinden voor de vacatures, merken we wel dat het aantal sollicitanten dun gezaaid is.”

Huisarts Riekske Berendsen uit Eibergen spreekt haar zorg uit over de toekomst. “Als de

‘De praktijkondersteuner is een onmisbare schakel in de praktijk’

praktijkondersteuner er straks meer taken bij krijgt voor astma en de ouderengeneeskunde, weet ik niet of er voldoende praktijkondersteuners beschikbaar zijn.”

Berichten dat de positie van de praktijkondersteuner onder druk komt te staan nu het kabinet met de overheveling van zorgtaken naar gemeenten de positie van de wijkverpleegkundige wil versterken, spreekt de LHV tegen. “Wij verwachten juist een nauwe samenwerking”, stelt woordvoerder Franse. “De praktijkondersteuner is een onmisbare schakel in de huisartspraktijk die ook nooit meer zal verdwijnen. De wijkverpleegkundige is een onmisbare zorgverlener in de eerstelijnszorg. Zij moeten elkaar kennen en aanvullen.”

Transitie

Ook Freek van der Meulen van de NVvPO denkt dat er een transitiefase aan komt. “Er zal een situatie ontstaan waarin de huidige praktijkondersteuners en de nog op te leiden praktijkverpleegkundigen naast elkaar bestaan. De positie van de huidige, werkzame praktijkondersteuners verdient extra aandacht. Sommigen van hen zullen door willen stromen naar een functie waarin zij ook niet-geprotocolleerde zorg kunnen bieden, anderen zullen ervoor kiezen om de huidige taakinvulling te handhaven.”

Om onduidelijkheden weg te kunnen nemen, om helderheid naar praktijkondersteuners en stakeholders te bieden en om de kwaliteit van zorg te borgen, heeft de NVvPO het initiatief genomen om deze transitie extra aandacht te geven. “Onderdeel van het project zal zijn om het huidige niveau van de opleidingen te onderzoeken en tot aanbevelingen te komen”, aldus Van der Meulen.

Overschot aan assistenten

Waar de zoektocht naar praktijkondersteuners voor huisartsen vaak een worsteling is, hebben ze vrijwel geen moeite met het vinden van een assistent. Anderhalf procent van de doktersassistenten kan namelijk geen baan vinden, zo meldt het Research Centrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). Het ROA deed in 2013 onderzoek naar de werkloosheidspercentages onder verschillende assistenten in de gezondheidszorg. In dat onderzoek kwam ook naar voren dat de werkloosheid onder apothekersassistenten (3,2 procent) en dierenartsassistenten/paraveterinair (6,7 procent) aanzienlijk is. Voor tandartsassistenten is de markt wel vrij goed: 0 procent.

Naast de werkloosheidspercentages geeft ook het aantal openstaande vacatures een inkijkje in de gewildheid van de verschillende assistenten. De Stichting Sociaal Fonds Huisartsenzorg (SSFH) publiceerde in februari dit jaar de Vacaturemonitor Doktersassistenten en Praktijkondersteuners Huisartsen, een onderzoek onder 500 huisartsenpraktijken, huisartsenposten en gezondheidscentra. Hieruit blijkt dat het vacatureniveau onder praktijkondersteuners somatiek op een hoog niveau blijft liggen, namelijk 6,6 procent. Aan praktijkondersteuners ggz is een nog groter tekort: 20 procent aan openstaande vacatures. Waar de vraag naar praktijkondersteuners hoog is, lijkt de vraag naar doktersassistenten juist af te nemen. Uit het onderzoek blijkt dat slechts 2 procent van het aantal vacatures openstaat. Sinds de eerste metingen in 2010 was het percentage openstaande vacatures onder doktersassistenten nog nooit zo laag. Het percentage openstaande vacatures, oftewel de vacaturegraad, voor de gehele zorgsector is gemiddeld 1 procent. Een goed functionerende arbeidsmarkt kent een tekort van 2 tot 3 procent.

FOTO: GER LOEFFEN/HH

Apothekers hebben niet veel moeite een assistent te vinden. De werkloosheid onder apothekersassistenten ligt op 3,2 procent, zo blijkt uit cijfers van het ROA.